

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 6. De reliquis conditionibus à Pio V. requisitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

presenti, sed constitutam in libero usu venditionis, tanquam ejus Domini; quod non fieret in dato casu, cum per pactum restringeretur ad unum tantum usum, nimirum ad extinguendum ejusdem redditione debitum præexistens, sed fortè id non repugnat ejus dominio, dependenter à libero consensu domini, sic restricto, ut alibi diximus.

§. 6.

De reliquis conditionibus à Pio V. requisitis.

3379 Tertia conditio Pii V. pro constituendo censu ex contractu, est, ne adiciatur pactum anticipato solvendi pensiones, v. g. ne constituens censum pretio 100 M. pro annua pensione 5. fl. cum Censuario pacificatur de solvendo censu, datis 95. reservatis Censualistæ illis 5. aliàs solvendis, secluso hoc pacto, & dato integro pretio; nam isto pacto vitaretur contractus jure naturæ, propter inæqualitatem; plus enim reciperet Censualista, quam emerit numeratâ pecuniâ; nam census annuus 5. fl. valet 100. fl. ut ponit casus; & Censualista daret solum 95. Ceterum, si contractui (per soluto integro pretio) adiciatur pactum solvendi dimidium censum post lapsum dimidii anni, nulla sit anticipatio jure naturali, vel hac constitutione Pii V. interdicta.

3380 Quantum ad quartam conditionem, de qua num. 3367. ne venditor consus obligetur ad casus fortuitos, vel alia onera, quæ non cadunt sub obligationem ex natura contractus, dicendum non prohiberi hic illa pacta, quæ naturâ insunt contractui; sed ea tantum, quæ naturâ non insunt; quale foret pactum, quo Censuarius se obligaret ad quoslibet casus fortuitos; ut Censualistæ solvat laudemium, ut alienare non possit rem censui subjectam. &c.

3381 Illa conditio, ut Censuarius volens rem censui subjectam vendere, prius admoneat Censualistam, ut is, si velit, possit eam emere pretio eodem, quo alius Emptor, non requiritur ex natura rei; & quamvis videatur præcipere, ut Censualista præferatur aliis emere volentibus, non tamen intelligendum venit etiam de illis, qui jure Retractus eam emere possent; quia cum id non exprimat, non censetur Pon-

Tom. III.

tifex hac constitutione præjudicare voluisse juri quæsito aliis ex retractu, & favore Censualistæ.

Præter alia in dicta constitutione prohibetur etiam pactum assicurationis, nimirum etiam pereunte ipsâ re censui subjecta, solvendi censum; idque vel propter periculum usuræ, vel ne census iste realis transeat in personalem: ex natura tamen rei non videtur hoc pactum illicitum, modo pretium, quo census emitur sub tali onere, sit proportionatum valori census annui etiam pendendi pro tali eventu; quod utique ex natura rei majus esse debet, secluso tali pacto.

Quoniam autem fieri potest, quod res censui subjecta fiat infrugifera, vel ex toto, vel solum ex parte, plures in hoc casu dubitationes oboriri possunt; prima est, an si fiat infrugifera tantum ex parte, integer tamen census solvendus sit, si fructus sufficiant ei, deductis expensis? Duplex est sententia; prima negans, & docens censum tunc dividendum secundum proportionem partis frugifera ad rem totam censui subjectam; altera verò affirmans quam sequitur Haunoldus tom. 4. tr. 10. num. 334. In hac quæstione, dubitationi videtur solum locus esse in casu, quo non constat, an partes convenerint de integro censu solvendo etiam pro tali eventu? si enim etiam pro isto casu convenissent, solvendus esset integer; si autem tantum juxta proportionem partis frugifera? secus.

Quæstio igitur procedit in casu, quo neutrum constat, an scilicet totus census constitutus sit in toto, & totus in qualibet etiam parte? an totus in toto, & tantum pars in parte? Haunoldus cit. ait. sententiam negantem, solvendum esse etiam ex sola parte frugifera integrum censum in tali eventu, esse communem inter Theologos; hanc tamen communem doctrinam non esse ita fundatam, ut non potius in praxi contrarium tenendum sit, ob decisionem Rotæ Romanæ 30. Octobr. 1602. in qua definitur, redditus integros solvendos ex parte prædii remanente, si ejus fructus sufficiant, & de hoc intelligendam Bullam, quam responsionem Rotæ accepit summus Pontifex.

Hæc resolutio videtur omnino stare pro sententia affirmante, etiam in eo eventu, pensionem integram solvendam esse, et-

Fff ff 2

iam

iam ex sola parte remanente frugifera; sed solum in casu, quo pretium est æquale pensionis valori, & superaddito oneri; pluris enim est teneri etiam ex parte solvere tantum, quantum ex toto; quam solum ex toto. Deinde non videtur posse admitti, ut in casu divisionis fundi (quo unus haberet unam, alter alteram partem) quilibet teneatur solvere tantam pensionem, quantum, qui habet totum; vix enim declinabitur usura; cum sic Emptor in duplo reciperet mercem, nisi vel pensio minuat; vel augeatur emptionis pretium; sed tunc sumus extra casum.

3386 *Questio est 3. an census solvi debeat, si res censui subiecta pereat, vel infœcunda reddatur dolo, vel culpa Censuarum? R. teneri, quam diu census non redimitur; poterit tamen redimere, si redimibilis sit; vel si irredimibilis, in alia re constitui. Censuarum enim non tenetur subire iacturam debiti ex alterius dolo, vel culpa. In casu autem, quo census redimitur, redimendus est eodem pretio, quo emptus, vel constitutus juxta Bullam Pii V. *supr. in n. 3358.* Advertendum tamen, redimibilitatem, non esse de substantia contractus censuales secundum se, & ex natura rei, cum aliæ res, iusto pretio emi ac vendi possint irredimibiliter.*

3387 *Dubitari tamen potest, an Pontifex in sua Bulla constituerit, ut omnes census, deinceps empto constituendi, redimibiliter constitui debeant, ut secus invalidi sint? an verò tantum, ut, si redimibiliter constituentur, pro redemptione non plus pretii, quam in constitutione datum sit, exigatur, & detur? R. si attendantur verba Bullæ, probabilius standum pro primo, nam vi eius semper liberum esse debet Censuario, redimere censum, quando voluerit, refuso eodem pretio, quo vendiderat, non obstante quocunque pacto, vel temporis lapsu &c. de quo V. n. 3358. rejicitur ergo pactum, *ne unquam redimi possit etiam refuso eodem pretio, sed hæc conditio est tantum juris positivi ex præced. numero, de quo V. num. 3367.**

3388 *Questio est 4. an censui adjici possit pactum, redimendi censum in favorem Censualistæ? puta, ut pro arbitrio possit à Censuario repetere pretium, remissâ vicissim obligatione pensionis annuæ? R. Spectato jure naturali posse; cum res et-*

iam alia vendi, ac emi possint sub pacto re-
lutionis, seu revenditionis deposito pre-
tio: sed jure positivo Bullæ (ut habetur
num. 3357. in conditione. 10.) Censua-
rius non est cogendus absolute ad redi-
mendum censum, nisi præmonitione duo-
bus mensibus antè facta. Et quamvis in
conditione 11. de qua *num. 3360.* dicatur,
pretium census, semel constitutum, non
posse augeri, vel minui ob circumstantias
supervenientes, hoc tamen intelligendum
est juxta *num. 3368.*

§. 7.

De emptione census realis.

Questio est, an licitum sit emere cen-
sum reale à nobis *num. 3352.* defi-
nitum? ratio dubitandi est, quia videtur
apertè usurarius, nam Censualista emens
censum in fundo alterius v.g. 100. fl. nu-
merata pecunia cum pacto, ut Censuarium
annuatim solvat 5. fl. hac ratione percipi-
ens censum per 20. annos, reciperet ultra
pretium (quod reddi deberet à Censuario,
si censum redimeret) totum etiam valo-
rem pretii, & hoc ex pacto ultra debitum;
at hoc apertè continet usuram 1. quia talis
emptio non est tam emptio, quam mutu-
um, siquidem dantur centum pro quinque
in singulos annos solvendis: at hæc quin-
que emi non possunt, quia pecunia em-
ptionis capax non est, sed mutui, ergo est
mutuum, at in mutuo recipi non potest
plus, quam datum sit, cum tamen per hanc
census constitutionem longè plus recipiatur,
recipiunt enim pensiones, quæ in
infinitum excedunt pecuniam receptam,
si census sit irredimibilis, si verò redimibi-
lis, ultra ipsas pensiones, debetur Sors: er-
go recipitur amplius, quam datum sit. De-
inde, esto demus, istum contractum con-
stitui emptione; Nam in istis contractibus
necessariò æqualitas inter datum, & acce-
ptum, hoc est inter pretium, & mercedem
servanda est; at, non servatur æqualitas,
siquidem pretio determinato v.g. centum
emis in censu irredimibili pensiones in-
finitum, in censu verò redimibili ipsas pen-
siones, dum sors integra non redditur: at
hoc excedit notabiliter pretium datum,
aliàs non esset usura mutare pecuniam
cum pacto, ut interim, ac non solvitur,
pensio censualis solvatur. Si autem dica-
tur